

O c e n a

dorobku naukowego dr n.med. Magdaleny Kwaśniewskiej w związku z prowadzonym postępowaniem w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego

I. Dane ogólne.

Magdalena Kwaśniewska ukończyła studia na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Łodzi w 1996 roku. Po ukończeniu stażu podyplomowego od 1998 roku została zatrudniona na etacie pracownika naukowo-dydaktycznego w Zakładzie Medycyny Zapobiegawczej Katedry Medycyny Społecznej i Zapobiegawczej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, od 2006 roku na stanowisku adiunkta. W latach 1998-2002 była studentką stacjonarnych studiów doktoranckich Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Łodzi. W 2002 roku uzyskała stopień doktora nauk medycznych nadany uchwałą Rady Wydziału po obronie rozprawy pt. „Ocena subiektywnego stanu zdrowia i wybranych parametrów jakości życia u osób zdrowych oraz obciążonych czynnikami ryzyka chorób przewlekłych”. W 2000 roku uzyskała I stopień specjalizacji, a w 2004 roku II stopień specjalizacji z chorób wewnętrznych.

Dr Magdalena Kwaśniewska poszerzała swoją wiedzę i kwalifikacje zawodowe m.in. w czasie stażu podyplomowego w Szpitalu im. Eduard Herriot w Lyonie we Francji oraz była uczestnikiem licznych szkoleń i kursów z zakresu promocji zdrowia, zdrowia publicznego, prewencji i rehabilitacji w kraju i za granicą. W czasie pracy zawodowej w macierzystej Katedrze od początku zatrudnienia włączyła się czynnie do organizacji i realizacji programów i projektów badawczych. Brała czynny udział w programie zintegrowanej profilaktyki niezakaźnych chorób przewlekłych CINDI WHO, międzynarodowej kampanii przeciwnikotynowej oraz ogólnopolskiej kampanii na rzecz aktywności fizycznej. W ramach programu CINDI WHO organizowała akcje prozdrowotne w kraju oraz prowadziła badania epidemiologiczne w zakresie czynników zagrożenia schorzeniami przewlekłymi, w tym chorobami sercowonaczyniowymi. Dr Kwaśniewska była współuczestnikiem realizacji programów Ministerstwa Zdrowia „POLKARD” i „POLKARD MEDIA”, w ramach których zorganizowano Wieloośrodkowe Badanie Zdrowia Ludności WOBASZ oraz ogólnopolskie akcje prozdrowotne. Dr Kwaśniewska była współrealizatorką grantów finansowanych ze

środków Unii Europejskiej, MNiSW oraz NCN. Aktualnie jest członkiem regionalnego zespołu koordynacyjnego realizującego II edycję programu WOBASZ.

II. Ocena dorobku naukowego.

Dorobek naukowy dr n.med. Magdaleny Kwaśniewskiej obejmuje 38 prac oryginalnych (w tym 8 prac w suplementach), 17 prac poglądowych, 5 rozdziałów w podręcznikach oraz 4 prace popularno-naukowe. Dziesięć prac oryginalnych opublikanych zostało w renomowanych czasopismach posiadających Impact Factor, m.in. *Public Health, Preventive Medicine, Menopause, International Journal of Occupational Medicine and Environmental Health, Polskie Archiwum Medycyny Wewnętrznej*. O stopniu zaangażowania w opracowanie doniesień naukowych świadczyć może fakt, że we wspomnianych publikacjach oryginalnych dr Kwaśniewska jest pierwszym autorem w 14 doniesieniach, a drugim autorem w 7 pracach. Sumaryczny współczynnik oddziaływania IF (bez suplementów) wynosi 20,68 pkt w tym 14,701 pkt za prace oryginalne w których dr Kwaśniewska jest pierwszym autorem. Suma punktów MNiSzW wynosi 394, liczba cytowań wg bazy Scopus 156, a Indeks Hirscha 6, wg ISI Web of Science 39 cytowań, Index Hirscha 4. Dr Kwaśniewska jest autorem i współautorem 16 doniesień na konferencjach międzynarodowych i 28 na zjazdach krajowych. Dorobek naukowy dr Magdaleny Kwaśniewskiej jest bardzo spójny i koncentruje się niemal w całości na badaniach z zakresu epidemiologii i prewencji niezakaźnych schorzeń przewlekłych. Uczestniczyła w krajowych i międzynarodowych projektach badawczych o tematyce prewencji chorób układu krążenia oraz nowotworów złośliwych.

Dr Kwaśniewska w realizacji zadań badawczych współpracowała m.in. z Instytutem Kardiologii w Warszawie, Wydziałem Zdrowia Publicznego Urzędu Miasta Łodzi oraz z Europejskim Biurem Światowej Organizacji Zdrowia. Godnym podkreślenia jest nawiązanie kontaktów i podjęcie współpracy przez dr Kwaśniewską z kolejnymi jednostkami jak Poradnia Zdrowego Człowieka, Poradnia Prewencji Chorób Układu Krążenia i Metabolicznych oraz z Zakładem Medycyny Sportowej UM w Łodzi. Ta współpraca umożliwiła jej poszerzenie planów naukowych oraz realizację grantów naukowych.

Ocena cyklu 7 publikacji dotyczących roli aktywności fizycznej w modyfikowaniu ryzyka zaburzeń metabolicznych u osób zdrowych

Podstawą ubiegania się kandydatki o nadanie stopnia doktora habilitowanego, wskazaną przez dr Magdaleny Kwaśniewską, jako osiągnięcie wynikające z art.16 ust.2

ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz. 595 ze zm.), jest cykl powiązanych tematycznie publikacji pod zbiorczym tytułem „Rola aktywności fizycznej w modyfikowaniu ryzyka zaburzeń metabolicznych u osób zdrowych” oraz jej dorobek naukowy.

Autorka zgłasza cykl publikacji składający się z 7 opublikowanych opracowań oryginalnych. Dr Kwaśniewska jest pierwszym autorem w 6 artykułach oryginalnych oraz czwartym autorem w jednej publikacji. Cztery z opublikowanych prac, wszystkie z pierwszym autorstwem dr Kwaśniewskiej, zostały opublikowane w czasopiśmie z listy filadelfijskiej. Sumaryczny IF opublikowanych prac wynosi 11,099 a liczba punktów MNiSW 149.

Tematyka przedstawianych do oceny prac koncentruje się na zagadnieniach oceny zachowań zdrowotnych, w tym w szczególności stopnia aktywności fizycznej, występowania czynników ryzyka kardiometabolicznego i wskaźników przedklinicznej miażdżycy w populacjach kilku regionów Polski. Prace zostały opublikowane w latach 2005-2013, na podstawie opracowanych wyników wielośrodkowego badania WOBASZ oraz dwóch projektów badawczych realizowanych przez Katedrę Medycyny Społecznej i Zapobiegawczej w ramach grantu KBN w latach 2003-2005 oraz grantu NCN w latach 2011-2013. Wkład pracy dr Kwaśniewskiej w przygotowaniu publikacji z jej pierwszym autorstwem został określony na 55 do 80% średnio 70%. Realizowana spójna tematyka prac opublikowanych w ostatnich kilku latach dowodzi konsekwencji w poszukiwaniach badawczych i koncentrowaniu się autorki na problemach zdrowia publicznego w aspektach socjodemograficznych.

Wiodącym tematem jej publikacji jest wpływ wysiłku fizycznego na rozwój zaburzeń metabolicznych. Pomimo aktualizowanych co kilka lat wytycznych towarzystw naukowych dotyczących zasad prewencji chorób sercowo-naczyniowych, nie obejmują one wszystkich zagadnień w takim stopniu, aby optymalizować indywidualnie postępowanie prewencyjne. Szczegółowymi zagadnieniami, na których skoncentrowała swoje opracowania dr Kwaśniewska są: aktywność fizyczna tzw. komunikacyjna związana z przebywaniem drogi do i z miejsca pracy/szkoły oraz występowanie zespołu metabolicznego u mężczyzn w średnim wieku i u kobiet w okresie okołomenopauzalnym. Autorka oceniała również zachowanie się wartości składowych zespołu metabolicznego u osób po zaprzestaniu palenia tytoniu.

W pierwszych dwóch pracach z prezentowanego cyklu (nr 1 i nr 2) opublikowanych w *Preventive Medicine* w 2010 roku oraz w *Menopause* w 2012 roku wykorzystano w opracowaniu populację uczestniczącą w badaniu przekrojowym WOBASZ. Autorka

wykazała, że regularne aktywne przemieszczanie się do miejsca pracy, przy co najmniej 30 minutowej codziennej takiej aktywności sprzyja redukcji zaburzeń metabolicznych u mężczyzn, a u kobiet zmniejsza występowanie otyłości centralnej. Szczególnie korzystny efekt aktywności fizycznej komunikacyjnej obserwowano u kobiet w grupie pomenopauzalnej. Przeprowadzone analizy wskazują jednoznacznie na istotne korzystne znaczenie regularnej aktywności fizycznej rekreacyjnej i tzw. komunikacyjnej szczególnie w dwóch grupach kobiet: po menopauzie oraz w okresie po rzuceniu palenia tytoniu. Publikacje nr 3 i 4 prezentowane w czasopiśmie *Central European Journal of Public Health* w 2009 roku oraz w *Polskim Przeglądzie Kardiologicznym* w 2010 roku zawierają analizę zachowań zdrowotnych mieszkańców województwa łódzkiego i lubelskiego objętych badaniem WOBASZ w powiązaniu z występowaniem zaburzeń metabolicznych. Badania wykazały dramatycznie niski odsetek osób prowadzących prozdrowotny styl życia. Stwierdzono silną negatywną zależność pomiędzy wartością wskaźnika stylu życia a prawdopodobieństwem obecności składowych zespołu metabolicznego. Wyniki badań wskazują na rolę działań interwencyjnych skoncentrowanych na redukcji masy ciała w połączeniu ze zwiększeniem aktywności fizycznej w prewencji zespołu metabolicznego.

Kolejne trzy publikacje (nr 5, 6 i 7) posiadają szczególną wartość, ponieważ dotyczą długoletnich prospektywnych obserwacji i analiz stopnia aktywności fizycznej, zmian w wielkości masy ciała i wskaźników zespołu metabolicznego. Badania wykazały, że w perspektywie kilkunastoletniej jedynie duży regularny wydatek energetyczny >2000 kcal/tydzień zmniejsza ryzyko wystąpienia zespołu metabolicznego. Podgrupa osób wykazująca wysoką regularną aktywność fizyczną w ciągu ostatnich 25 lat wykazała się nie tylko niskim odsetkiem otyłości oraz występowania zespołu metabolicznego, lecz również mniej zaawansowanymi wskaźnikami subklinicznej miażdżycy ocenianymi na podstawie poziomu uwapnienia tętnic wieńcowych w tomografii komputerowej, stopnia pogrubienia IMT w tętnicy szyjnej oraz wskaźników funkcji śródbłonna naczyniowego w badaniu tonometrycznym, w porównaniu z osobami o mniej intensywnej aktywności fizycznej. Badania te należą do unikalnych w literaturze.

Wyniki badań w przedstawionym cyklu są nowatorskie w literaturze światowej i wnoszą wartościowe informacje w poznawaniu roli aktywności fizycznej w modyfikowaniu czynników ryzyka sercowonaczyniowego. Wyniki tych badań są fundamentem dla tworzenia programów zdrowotnych i zasad nefarmakologicznej prewencji w populacji podwyższonego ryzyka sercowo-naczyniowego do której należy zaliczyć polskie społeczeństwo.

Dowodem uznania wartości badań naukowych prowadzonych przez dr Kwaśniewską jest uzyskanie czterokrotnie Nagrody Naukowej Rektora Uniwersytetu Medycznego w Łodzi latach 2002,2011,2012,2013, nagrody Rady Naukowej Kongresu Polskiego Towarzystwa Medycyny Sportowej w 2012 roku oraz Nagrody Komitetu Naukowego Konferencji „Kardiologia Prezwencyjna 2013” w Krakowie w 2013 roku. Dowodem uznania dr Kwaśniewskiej na arenie międzynarodowej jest jej udział w roli eksperta w opracowywaniu raportów epidemiologicznych na zlecenie Biura Europejskiego WHO.

III. Działalność dydaktyczna

Dr Magdalena Kwaśniewska w ramach swojej pracy w Katedrze Medycyny Społecznej i Zapobiegawczej realizuje zadania dydaktyczne w postaci wykładów, seminariów i ćwiczeń dla studentów Wydziału Lekarskiego oraz Wydziału Nauk o Zdrowiu na kierunku dietetyka, zdrowie publiczne, medycyna ratunkowa i zarządzanie kryzysowe, z następujących przedmiotów: „Zdrowie publiczne”, „Medycyna zapobiegawcza i żywienie człowieka”, „Fizjologia żywienia”. Prowadzi również zajęcia w ramach szkolenia podyplomowego na kursie specjalizacyjnym dla lekarzy z zakresu „Geriatryi” oraz w ramach kursów specjalizacyjnych dla pielęgniarek i położnych z przedmiotu „Zdrowie publiczne”. Jest promotorem i recenzentem prac licencjackich i magisterskich. Dr Magdalena Kwaśniewska jest bardzo aktywna w promowaniu zdrowego stylu życia i upowszechnianiu znaczenia aktywności fizycznej w społeczeństwie regionu łódzkiego uczestnicząc w wielu akcjach prozdrowotnych.

IV. Podsumowanie

W podsumowaniu oceny dorobku naukowego dr Magdaleny Kwaśniewskiej stwierdzam, że jej publikacje są wartościowymi opracowaniami posiadającymi duże walory poznawcze i praktyczne.

Całokształt znaczącego dorobku naukowego dr n.med.Magdaleny Kwaśniewskiej, wartość jej publikacji z zakresu kardiologii zapobiegawczej i społecznej zawierających szereg ważnych praktycznych wniosków przydatnych w działaniach prewencyjnych z zakresu chorób sercowo-naczyniowych dowodzą, że jest ona dojrzałym samodzielnym badaczem o dużym doświadczeniu. Jej badania naukowe stanowią znaczny wkład w rozwój kardiologii prewencyjnej, w szczególności w zakresie znaczenia aktywności fizycznej dla zmniejszenia ryzyka wystąpienia zaburzeń metabolicznych i prewencji schorzeń sercowo-naczyniowych.

Osiągnięcia naukowe spełniają kryteria określone w artykule 16 USTAWA z dnia 18

marca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Mam zaszczyt przedłożyć Panu Dziekanowi oraz Wysokiej Radzie Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi moją pozytywną ocenę dorobku naukowego dr n.med. Magdaleny Kwaśniewskiej w związku z prowadzonym postępowaniem habilitacyjnym.

K I E R O W N I K
Katedry i Kliniki Kardiologii
Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach
prof. dr hab. n. med. Zbigniew Gąsior